

Abcoude neemt afscheid van schuurtje

Van onze medewerker
Merlijn Schoonenboom

ABCOUDE

Het was een wonderlijk staaltje geëngageerde kunst, zondag aan het eind van de middag in Abcoude. Honderden bewoners liepen in rouwende processie door de polder. Ze begeleidden een tuinhuisje, dat opgebaard op een boot over het Gein gleed.

Het was geen protestmars, maar een artistiek 'afscheidsritueel'. Vandaag zullen twaalf woonhuizen rond station Abcoude worden gesloopt om plaats te maken voor de Hogesnelheidslijn. Het is de uitkomst van een jarenlange discussie tussen overheid en gemeente. Er is besloten dat het gehele spoor ondergronds zal gaan en onder het Gein zal doorrijden.

Het oer-Hollandse landschap – ooit geschilderd door Mondriaan en beschreven door Nescio – zal dus behouden blijven, maar een klein karakteristiek deel van het dorp verdwijnt. Voor kunstenaar Ida van der Lee een reden voor haar project 'Ontroerend goed': 'Zonder pardon grijpen deze veranderingsprocessen in het leven van mensen in. Ik wil de bewoners een waardig afscheid bieden en een plek voor hun herinneringen creëren.'

Een tuinhuisje in Abcoude wordt uit de tuin getild. FOTO KICK SMEETS

Al eerder organiseerde Van der Lee dergelijke nostalgische performancekunst, onder andere in 2000 in de Amsterdamse Vrolijkstraat waar zij de buurtbewoners 175 lijnen met kleurig wasgoed liet spannen. De rituele processie in Abcoude bedacht Van der Lee in overleg met gemeente en bewoners. Het tuinhuisje is één van de groene schuurtjes die achter de huizen staan, herkenbaar als symbool van het landelijke Abcoude. Een sponsor was snel gevonden: Rail Infrabeheer, hetzelfde bedrijf

dat het tweede spoor aanlegt. 'Niet iedereen binnen het bedrijf was er dus voor', zegt L. de Vries, tot 1 oktober manager bij Rail Infrabeheer Abcoude en mede-initiatiefnemer van het project.

Ook de bewoners van Abcoude waren eerst wat sceptisch, vroegen zich af of het niet te zweverig was. Maar deze zondagmiddag gaat een overtuigend applaus op onder de toegestroomde bevolking als het tuinhuisje door tientallen mannen naar de boot wordt gedragen.

Slechts enkele bewoners van Gein-Zuid, waar vandaag wordt gesloopt, bevinden zich tussen de menigte. 'Het is voor hen te emotioneel', wordt er gefluisterd. Het merendeel komt uit het dorp. Natuurlijk, vertellen ze, ze zijn blij dat het spoor ondergronds gaat. Maar het spoor was óók hun leven. De herinneringen stromen vrijelijk. 'Ik heb er 25 jaar naast gewoond, vertelt een vrouw. 'Ik vond het zo gezellig, 's winters kon je in de raampjes van de trein kijken.'

De processie voert de menigte vanaf het station tot diep in de polder en eindigt bij de molen, uitgelicht in het donkere landschap. Langs de weg zijn er performances. Een blazersensemble speelt op een terras.

Een man draagt verhalen voor, en buiten bij de molen wordt op een groot beeldscherm de film *Het Gein blijft* van Jeanine Luxembourgeois vertoont. Een groot vuur en flessen wijn houden de bewoners warm.

Na dit 'afscheidsritueel' zal Van der Lee een monument in het dorp maken. Ze gebruikt daarvoor het tuinhuisje en overblijfselen van de twaalf gesloopte huizen. Als tastbare herinnering aan een verloren plek. Van der Lee: 'Ik heb nu al heimwee'.

Ontroerend verleden maakt deel uit van nieuwe spoorlijn

ONTROEREND GOED. GEINSCHUURTJES UIT EN THUIS

Locatie: Abcoude

Initiatiefnemer: Ida van der Lee, beeldend kunstenaar

Meer informatie: Ida van der Lee, (020) 668 33 78,
idavanderlee@planet.nl,
www.ontroerendgoed-abcoude.nl

Overige betrokkenen: Stichting Het Kunstgeografisch
Genootschap, Gemeente Abcoude, Vereniging
Bescherming Spoorwegbuurt, Railinfrabeheer
Projectencentrum, Centrum Beeldende Kunst
Provincie Utrecht, ARCADIS Bouwinfra

Oplevering: Juni 2003

Subsidiecategorie: Experiment

Totale projectkosten: € 139.356,- (f 307.100,-)

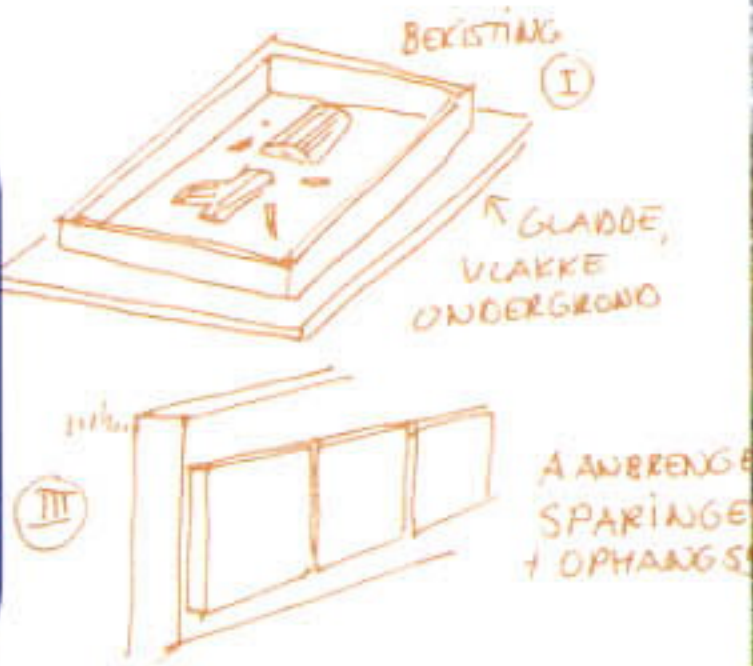
Bijdrage Belvedere: € 68.067,- (f 150.000,-)

“Een seinhuisje ziet eruit als een tuinschuur op een sokkel. Zo ben ik op het idee gekomen. Dit tuinschuurtje uit Abcoude staat voor het landelijke, het persoonlijke en de menselijke maat van een plattelandsgemeente. Een scherp contrast met de spierballenarchitectuur van zo'n megaproject als de HSL.” Kunstenaar Ida van der Lee vertelt vol enthousiasme over haar project *Ontroerend goed; Geinschuurtjes uit en thuis*, waarmee ze verleden en toekomst van het veranderende landschap bij Abcoude met elkaar verbindt.

Aan de rand van Abcoude, langs de rivier het Gein en grenzend aan de spoorlijn Amsterdam-Utrecht, moet een karakteristiek spoorbuurtje plaatsmaken voor de HSL. Van der Lee begeleidt een rouwceremonie als afscheid van de buurt. Ook laat ze resten ervan in een nieuwe vorm terugkeren. “Nu ons land zo snel verandert, wil ik ervoor zorgen dat de sporen niet uitgewist raken”, vertelt Van der Lee. “De verhalen van die plek kunnen bewaard worden en nieuwe betekenissen, nieuwe verhalen kunnen ontstaan.”

In november vorig jaar droegen 24 mannen bij wijze van afscheid een schuurtje uit de buurt naar de rivier. Een hijskraan zette het op een

dekschuit, waarna het op de boot door de polder werd getrokken, op weg naar een toekomstige bestemming als seinhuis. Honderden bewoners en belangstellenden liepen mee in een rouwende processie. Ze keken naar het landschap, dat Mondriaan nog had geschilderd. Ze luisterden naar citaten van Nescio, die de omgeving rond Abcoude ooit een 'tooverwereld' noemde. En keken naar de film 'Het Gein blijft'.

In het tuin- annex seinhuis wil Van der Lee resten van de oude spoorbuurt aanbrenen. Deze 'monumenten van de verandering' zal ze eerst tentoonstellen. Andere sporen, zoals eeuwenoude leilinden die moeten worden gekapt, komen waarschijnlijk als fossiele afdrukken terug in het beton van de nieuwe spoortunnel. "Dat hangt af van de technische en financiële mogelijkheden." In drie nieuwsbrieven en op een website verschijnen verhalen van buurtbewoners en wordt bericht over de voortgang van het ontwerpproces.

Naarmate het 'kunstproject' vordert, voelen steeds meer mensen zich erbij betrokken, constateert ze. "Buurtbewoners, gemeenteambtenaren, ontwerpers van Rail Infrabeheer, beschouwen het nu als hun project, waarmee het een gezamenlijk kunstwerk is geworden."

DE BOUWEN ←
 JFEL OF WE ZIE E
 ZWAAR ONTE MA
 EVEN -D SILHOU
 -D SILHOU
 GEBRUIKEN 'VOG

-VELSE RBOER- 200-